

Nr 42.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1—3 §§ förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått; given Stockholms slott den 20 september 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 1—3 §§ förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1—3 §§ förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått.

Härigenom förordnas, att 1—3 §§ förordningen den 9 maj 1924 med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

1 §.

1 mom. I denna förordning förstås med

brännved: virke, — — — för hushållsändamål;

gengasved: brännved i sönderdelat skick, färdig till förbränning i gasgenerator för motordrift;

löst mått: rymdinnehållet — — — eller transportredskap.

2 mom. I fråga om brännved, som framställts av grenar, toppar, rötter, stubbar eller avfall, äger denna förordning tillämpning endast såvitt angår gengasved.

2 §.

Vid försäljning i löst mått av gengasved skall myckenheten angivas i stjälpmt mått. Vid försäljning i löst mått av annan brännved må myckenheten icke angivas i stjälpmt mått, med mindre köpare det påfordrar.

Evad försäljning avser ved i travat eller i stjälpmt mått, må vedens myckenhet icke angivas i andra enheter än kubikmeter och delar av kubikmeter; dock att vid försäljning av småved i travat mått samt gengasved myckenheten skall angivas i hektoliter och delar av hektoliter.

Avser försäljning småved eller gengasved, skall myckenheten angivas i vedens rymd vid uppmätning efter det veden sågats och huggits eller på annat sätt sönderdelats.

3 §.

Småved må icke försälas i annan längd än en fjärdedels meter och annan brännved, med undantag av gengasved, icke i andra längder än hela mångfalder av en fjärdedels meter, allt såvida icke köpare för särskilt fall påfordrar leverans av ved av angiven annan längd. Gengasved må icke försälas i större längd än en femtedels meter.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 sep-
tember 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med cheferna för jordbruks-, handels- och folkhushållningsdepartementen anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

Sedan vid olika tillfällen framförts önskemål om att statsmakterna måtte i lagstiftningsväg söka åstadkomma större reda och ordning beträffande handeln med ved, framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 191 till 1924 års riksdag vissa förslag till åtgärder i sådant syfte, däribland ett förslag till förordning med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått. Propositionen bifölls av riksdagen, varefter den sålunda antagna förordningen utfärdades den 9 maj 1924 (nr 118).

I förordningen lämnas definitioner å vissa inom vedhandeln förekommande beteckningar, beträffande vilkas innebörd stor oklarhet tidigare varit rådande. Enligt förordningen skall sålunda med *löst mått* förstås rymdinnehållet av virke, upplagt i trave, vält, hög eller annorledes, vid uppmätning utan frånräknande av vid uppläggningsuppkomna tomrum. Med *travat mått* avses rymdinnehållet av virke i löst mått, då virket mätes upplagt och ordnat genom travning eller stapling. Såsom *stjälpt mått* betecknas rymdinnehållet av virke i löst mått, då virket mätes kastat eller vräkt utan ordning i hög eller i mättings- eller transportredskap.

Beträffande förordningens innehåll i övrigt må här nämnas följande. Vid försäljning i löst mått av brännved — varmed i förordningen avses virke, som upphuggits för användning till bränsle — får myckenheten icke angivas i stjälpt mått med mindre köparen det påfordrar. Vare sig försäljningen avser ved i travat eller i stjälpt mått, får vedens myckenhet icke angivas i andra enheter än kubikmeter och delar av kubikmeter. Från sistnämnda regel stadgas dock det undantaget, att vid försäljning av småved i travat mått myckenheten skall angivas i hektoliter och delar av hektoliter; med småved avses i förordningen brännved i sågat och hugget skick, färdig till förbrukning för hushållsändamål. Vid försäljning av småved skall myckenheten angivas i vedens rymd vid uppmätning efter det veden sågats och huggits. Småved får icke försälas i annan längd än en fjärdedels meter

och annan brännved icke i andra längder än hela mångfalden av en fjärdedels meter, allt såvida icke köpare för särskilt fall påfordrar leverans av ved av angiven annan längd.

Förordningen äger icke tillämpning å brännved, som framställts av grenar, toppar, rötter, stubbar eller avfall.

I skrivelse den 9 juli 1940 har *mynt- och justeringsverket*, under framhållande av att bestämmelserna i förenämnda förordning icke syntes i allo lämpligt avpassade för handeln med s. k. gengasved, hemställt om utfärdande av särskilda föreskrifter därutinnan. Till stöd härför har anförts i huvudsak följande:

Då gengasved syntes vara att betrakta såsom brännved, finge vid försäljning i löst mått myckenheten icke angivas i stjälpått mått med mindre köparen det påfordrade. Vidare skulle myckenheten angivas i kubikmeter eller delar av kubikmeter, alltså icke i hektoliter, varjämte veden icke finge försäljas i andra längder än hela mångfalden av en fjärdedels meter, såvida icke köparen för särskilt fall påfordrade leverans i angiven annan längd.

Enligt vad verket erfarit komme gengasved icke att hava större längd än 10 centimeter, varför veden icke lämpligen kunde travas utan måste mätas i stjälpått mått. Bestämmelserna att i sådant fall köparen skulle påfordra dels uppmätning i stjälpått mått och dels en särskilt angiven längd å veden syntes icke vara lämpliga vid försäljning av gengasved. Vidare torde försäljning av gengasved komma att ske i förpackningar om $\frac{1}{10}$ kubikmeter, vilken rymd enligt förordningen icke finge betecknas såsom en hektoliter. Avsikten med förordningens bestämmelse att endast småved i travat mått finge mätas i hektoliter vore givetvis den, att vid beställning ingen tvekan skulle råda om att med en hektoliter småved avsåges travat mått i motsats till $\frac{1}{10}$ kubikmeter småved, varmed avsåges stjälpått mått. Den enligt förordningen konsekventa enheten för uppmätningen av gengasved vore sålunda kubikmeter och delar av kubikmeter. Emellertid torde allmänheten knappast kunna inse lämpligheten av att använda myckenheten $\frac{1}{10}$ kubikmeter för gengasved, under det att träkol försålles i måttenheten hektoliter. Enligt verkets mening syntes därför myckenheten gengasved lämpligen böra uttryckas i hektoliter. Någon missuppfattning kunde därigenom knappast äga rum, då gengasveden icke skulle få försäljas i travat mått.

De av mynt- och justeringsverket förordade bestämmelserna ha av verket sammanfattats i ett förslag till förordning med vissa bestämmelser angående handel med gengasved. Enligt detta förslag skulle med gengasved förstås dels kluven ved eller pinnar av längd icke överstigande 10 centimeter, dels vedavfall av motsvarande styckestorlek och dels s. k. flis för förbränning i gasgeneratorer.

Över framställningen ha infordrade utlåtanden avgivits av *statens bränslekommission*, *domänstyrelsen* och *kommerskollegium*, vilka samtliga tillstyrkt förslaget att vid försäljning av gengasved myckenheten skall angivas i hektoliter stjälpått mått.

Däremot ha vissa anmärkningar framställts mot den av mynt- och justeringsverket föreslagna definitionen å gengasved. I detta avseende anför bränslekommissionen:

Bränslekommissionen anser icke lämpligt att nu fastlåsa gengasveden vid en högsta längd av 10 cm. Väl torde vara, att den i handeln förekommande gengasveden i allmänhet icke överstiger nämnda längd, men gengasdriften kan ännu icke sägas hava nått sin slutgiltiga lösning, och det synes därför icke otänkbart, att det kan visa sig ändamålsenligt att för förbränning i gasgeneratorer även använda ved av något större längd än 10 cm. Då emellertid enligt gällande förordning småved skall försäljas i 25 centimeters längd, torde, för att förebygga möjligheten att utbjuda småved i form av gengasved, gengasvedens maximilängd böra begränsas till 20 cm. För gengasändamål torde vidare icke blott kliven ved och »pinnar» utan även rundved komma till användning. Ytterligare bör märkas, att ovannämnda förordning icke äger avseende å brännved, som framställts av grenar, toppar, rötter, stubbar och avfall. Handeln med dylik brännved är således — även till den del veden utgöres av gengasved — för närvarande icke underkastad reglering, och anledning torde saknas att i detta sammanhang göra någon ändring härvidlag.

Kommerskollegium har anslutit sig till vad bränslekommissionen sålunda anfört, och liknande synpunkter ha uttalats jämväl av domänstyrelsen.

Av den lämnade redogörelsen torde framgå, att bestämmelserna i 1924 års förordning icke kunna anses lämpade för handeln med ved avsedd till förbränning i gasgeneratorer. Gengasveden måste med hänsyn till användningssättet tillhandahållas i så små längder, att den icke lämpligen kan travas. Regeln bör därför vara, att gengasved alltid skall försäljas i stjälpmtått, varvid hektoliter torde utgöra den lämpliga måttenheten.

De nya bestämmelserna om handel med gengasved böra lämpligen intagas i 1924 års förordning. Då gengasved i betydande utsträckning torde komma att framställas av grenar, toppar och annat avfallsvirke, synes förordningen böra tillämpas jämväl beträffande sålunda framställd gengasved. Förslag till erforderliga ändringar av förordningen har upprättats inom finansdepartementet, varvid i yttrandena framförda synpunkter i fråga om avgränsningen av begreppet gengasved vunnit beaktande.

I det av mynt- och justeringsverket framlagda författningsförslaget ha även intagits vissa bestämmelser rörande mätningsredskap vid handel med gengasved. Förslaget i denna del innebär, att vid mätning av gengasved i fall, då användande av justerade mätningsredskap är föreskrivet, såsom allmänna mätningsredskap skulle få nyttjas endast sådana med kubisk form men däremot icke allmänna mätningsredskap med cylindrisk eller konisk form, vilka sistnämnda verket funnit mindre lämpliga för uppmätning av gengasved. Kommerskollegium har icke ansett motiverat att vid mätning av gengasved utesluta användande av vissa allmänna mätningsredskap, som eljest må användas vid mätning av ved och i övrigt alla torra varor. För egen del är jag icke beredd att nu fatta ställning till denna fråga. För den händelse någon föreskrift i berörda avseende anses böra meddelas, lär detta kunna ske i administrativ ordning, och frågan torde i sådant fall senare få anmälas för Kungl. Maj:t. Det förtjänar i detta sammanhang framhållas, att mynt- och justeringsverket jämlikt stadgande i 15 § justerings-

*Departements-
chefen.*

kungörelsen den 22 juni 1934 (nr 364) har möjlighet att medgiva justering såsom särskilda mätningsredskap av sådana speciella redskap, som kunna finnas erforderliga för vedhandelns behov.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att upprättat förslag till *förordning om ändrad lydelse av 1—3 §§ förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Henrik Klackenborg.